

Jag minns.....

När Skånegatan bara var en liten stig

Jag minns den tid när världen ännu var oändligt stor. Ändå sträckte den sig inte längre bort än några hundra meter åt varje håll. Själv var jag oändligt liten, men centrum för hela denna oändliga omvärld som skulle upptäckas på vingliga barnafötter, steg för steg.

 av Kerstin Brandqvist-Aspenstedt

Vill du följa med mig till Nohaga på 60-talet? Tidigare minns jag knappast, född 1957 som jag är. Häng med här om du har lust, så kommer några minnesbilder från en tid som för ett ögonblick sedan (jo, det känns så!) var min barndom.

Jag är uppvuxen på Skånegatan när den ännu var en liten stig och själva gatan bara existerade som en tanke inritad på stadsarkitektens karta. Husnumren var inte uppfunna, däremot hade man boxnummer på brevlådan, 3416 var vårt, och brevbäraren kom cyklande till och med på lördagarna.

På den tiden hade husen namn. Jag bodde i Kristinehöjd. Numera säger man Skånegatan 1 och jag tycker att det inte alls låter lika personligt och trevligt. Faster Eva bodde i grannhuset Villa Gärdet. Nu heter huset Skånegatan 4, och både husnamn och faster Eva existerar endast som ljuva minnen. Lite längre bort på den blivande gatan låg Prinsebo (numera Skånegatan 9) där kusinerna fanns och faster bakade berömda gaffelkakor till födelsedagskalasen. Mitt emellan låg farmors hus (numera Skånegatan 5) och jag kan absolut inte minnas att det hade något namn överhuvudtaget.

Farmor var gammal och klok som en bok. Dessutom snäll och intressant att prata med fast man bara var ett barn. En sådan farmor som varje barn borde ha. Hon virkade bohusstjärnor i verandan, eldade i vedspisen och bakade naggade brödkakor som ibland hade hål i mitten. I mitt minne bär pappa fram en hink vatten till farmor varje kväll efter jobbet, för farmor har inget vatten inne. Farfar var död redan innan jag föddes, men när farmor pratade om honom kallades han "Brandqvist". Brandqvisten själv lär ha tilltalat hus-

trun "mora". Men detta är som sagt före min tid och här ska det ju handla om vad jag minns...

För övrigt var det så att man gick FRAM till farmor, BORT till kusinerna och NER till faster Eva.

Brevbäraren cyklar förbi och faster Elsa uppenbarar sig ur hans väska som ett exotiskt paket med en både osannolik och sagolik organzaklänning omsluten av parfymerat silkespapper. Jag blir också osannolik och sagolik, en bakelse i blekrosa fluff och spetsar, tygrosorna virvlar, jag är striphårig och skelögd och förstår precis på pricken hur en prinsessa känner sig. Paketet är från Amerika. Närmare bestämt Miami, och det uttalas precis som det stavas. Att jag skulle bräka ur mig något så fänigt som Majäämi är inte att tänka på.

Från Älvängen kommer farbror Bror och faster Milly Eva en påsk med ett tittägg. Milly Eva är från Österrike och det vill jag tro att även tittägget är, för något liknande har jag aldrig sett, och inget finare. Sockerkristyr med blommor och påskharar i pastell bakom celluloidfönstret. Åhh, vad snälla dom är... Inte kan jag låta bli att slicka på härligheten heller fast jag vet att ägget blir förstört. Än idag är jag löjligt svag för tittägg.

Farbror Hugo kommer hem med tåg från Stockholm, vit sidenhalsduk i bringan, cigarr och liten flaska i innerfickan.

Så visst existerar världen utanför stigen på ett sätt, mostrarna kommer och hälsar på från Götet och ända från Ett Annat Land som heter Norge, och visst åker vi till mormor i Halland som praktiskt taget också är ett Utland, så långt bort ligger det. Men världens navel är ändå kökstrappan på Kristinehöjd.

Min bror blir myndig och vuxen PÅ RIKTIGT, fast det har han nog varit redan innan, och han lagar massvis av bilar. Min syster flyttar till Göteborg för att gå på skola. Man jag är ännu liten och ligger kvar i sängen hos faster Eva när mamma i ottan cyklar till jobbet på Väveriet. Pappa smattrar samtidigt iväg till Teka på moped. Jag och faster Eva lyssnar på Småbarnskvarten i radio, och snart vaknar Mari, som bara är fyra dagar yngre än jag. Hon bor ovanpå, och vi leker ända tills hon flyttar med sina föräldrar till ett annat solsystem. Det vill säga till Frostvägen, som jag numera vet bara ligger ett rejält stenkast bort från Skånegatan.

Mikko springer stigen fram på ivriga

KERSTIN Brandqvist-Aspenstedt, född 1957 i Alingsås, ser tillbaka på sitt 1960-tal då världen ännu var oändligt stor, trots att den inte sträckte sig mer än några hundra meter från "Världens navel" – alltså kökstrappan på föräldrahemmet.

förskoleben och vrålsjunger "schlaffsjo jä jä jä, schlaffsjo jä jä jä," för Beatles har just slagit igenom med dunder och brak. Egentligen sjunger han She loves you, yeah, yeah, yeah, men det begriper varken han eller vi andra småttingar, men vi förstår att det är SÅ HIMLA BRA. Kärleken kommer till våra hus mer handgripligt också, för kusinerna skaffar pojkvänner och förlovat sig på riktigt med ring och allt. Men jag ligger fortfarande på marken med en sten i handen och hackar maskrosblad i en cementho. Det enda som återstår av farmors lagård sedan korna och pepparroten blivit historia. Jag leker 50-årskalas och det ska dröja år innan jag begriper att en pिरrande känsla i kroppen kallas kärlek och får popband att skriva låtar som ingen kan motstå. 50-årskalas däremot har jag erfarenhet av och vet att det föregås av en massiv matlagningsinsats på sisådär ett par veckor, följt av en dags frossande. Länge leker jag kalaskokerska på lagårdsgolvet, hackar och mosar med sån frenesi att varen-da maskros darrar ända ner i roten.

Mamma köper prinskorven hos VSS vid Stadskyrkan och går sedan till sa-luhallen och köper ost. Resten kommer från David Magnussons där Nanny expedierar. Mjölkkfickan kör ut flaskorna med skåpbil och vi hämtar in dem vid grindstolpen. Blå stanniolkork på kulturmjölken och vit på den vanli-

ga. Flaskorna skramlar och en dag har Mjölkflickan slutat och flyttat någon annanstans för att bli Frälsningssoldat. Som jag minns det.

Och som jag minns är det rena rama Bullerbyn som vi växer upp i, åtminstone sett ur ett barns ögon. Må vara att Astrid Lindgren hämtar inspiration till Bullerbybararna i en småländsk by, men jag hävdar, här och nu, alldeles bestämt, att det lika gärna kunde vara i den västgötska småstaden Alingsås när jag växer upp. Vi heter visserligen inte Lasse och Bosse, Anna och Britta. Däremot "...å så lilla Kerstin först...", hon finns både i Astrids Bullerbyn och där en stig sedermera ska bli Skånegatan. För det är ju JAG, åtminstone känns det så när man på lördagskvällen på 60-talet ser den svartvita tv-vinjetten som inleder programmet om Bullerbyn, efter att hela dagen ha vistats i sin egen version av barndomsidyllen.

I vår egen bullerby heter barnen i husen runtomkring Leif och Michael, Stefan och Mona, Hans och Kjell, Mia och Mats, Kajsa och Ann, Eja och Jan, Barbro och Berit, Annelie och Katarina, Majvor och Mari, Wanda och... Ja, vi är många fler än så och allihop står vi med fötterna på tung lera i ett område på gränsen till tätort, men ännu med klar känsla av land. Alldeles snart kommer staden att överrumpla oss. Och vi leker dagarna i ända, påskpysslar i fester Evas kök och möblerar om i lekstugan gång på gång. Vi leker mamma, pappa, barn och jag är mamma och Leif är pappa och Mikko får vara barn för han är Leifs lillebror och yngst, och nu ska vi städa, och pappa åka till jobbet, och nu ropar mamma... Näe, inte jag, den riktiga MAMMA: "Kom in och ät, maten är klar...!"

Vi leker "burr" mellan kåkarna på sommarkvällarna. Bakom husen finns Skogen och vårt eget Himalaya med världens högsta bergstopp som heter Lilla-

gubbaberget. Här leker vi "kåbojjs å indijaner" för vi har sett Bröderna, bröderna, bröderna, bröderna Cartwright på tv. Knallpulverpistolerna smattrar och vi skriker "Du å dö!". Till och med det är rätt idylliskt. Nästa sekund återuppstår vi nämligen utan

SOMMAREN 1958 vågar två lekkamrater sig utanför staketet som omgärdar Kristinehöjd, ut på stigen som så småningom ska bli den asfalterade Skånegatan där husen ska ligga i prydliga täta rader. Men ännu är Mari (i karran) och Kerstin (som kör) bara drygt ett år gamla och gatan existerar endast som en tanke inritad på en karta hos stadsarkitekten.

skråma och det är ingen risk att gå vilse bland stock och sten under leken. Skogen är inte större än att man nästan kan se hem från Lillagubbaberget, och sedan är det inte många meter förrän man är ute bland husen på Östgötagatan. Barnen som bor på denna avlägsna gata flera hundra meter bort, känner jag inte. Helt säkert är de farliga. Tror jag. Men vet naturligtvis inte något bestämt om saken, för så långt sträcker sig inte min oändliga värld, åtminstone inte innan jag börjar i Nolbyskolan hösten 1964. Skogen, tappen, och de ännu glesta husraderna på stigen som snart blir Skånegatan, det är mitt revir på denna tiden.

Tappen var en central verklighet då. Den ligger fortfarande kvar på Kungälvsvägen och heter numera Preem. Rätta namnet är givetvis Caltex, det

vet ju varenda en som rörde sig i trakten på 60-talet. Sedan rörde bensinbolagen till det med både Texaco och Preem och ärligt talat blev det aldrig detsamma... Bensinen på den här tiden kostar en krona litern, men det intresserar mig inte det ringaste. Däremot

glassboxen som finns på tappen. Cassatapuck heter favoriten och minns jag inte fel så kostar den också en krona. Det är en riktig lyxglass som man bara kan unna sig ibland. Dubbelpinnen Igloo, en isglasshit som har överlevt genom decennierna, går inte heller av för hackor. Och här räcker veckopengen längre för den är mycket billigare.

Nej, nu får jag sluta skriva, för annars blir väl du läsare alldeles utmattad av idyllen. Vänta lite bara, det kliar så förskräckligt på näsan. Visst ja, det är de rosafärgade glasögonen som så gärna trillar ner från pannan när man häftigt vrider huvudet bakåt. Ja, du vet, du har väl sådana själv?!

När jag själv växer, krymper min oändliga barndomsvärld och blir så småningom mycket överblickbar. Och jag kan plötsligt häpna över att jag en gång betraktade stigen fram till farmor som en pulsåder för nästan allt liv i min värld. Utflykter bortom barndomslandet gör att mitt oändliga universum plötsligt kan kännas oändligt litet och jag förstår att världen är större än vad jag ser från kökstrappan. Hur gick DET till, undrar jag förvånat.

Skogen och mitt Himalaya med toppen Lillagubbaberget har i ett huj krympt till sin rätta storlek och vuxit i det futtiga namn som de vuxna har på vårt äventyrsländ; Kullen, kallar dom den, och mer är det väl egentligen inte. Och rätt var det är har stigen blivit Skånegatan, med asfalt och gatlamor, boxnumren har försvunnit och brevbäraren är motoriserad och cyklar inte längre ut med posten på lördagarna.